Da Byw

Hyfforddiant Achrededig

Cefnogwyd **52** unigolyn o **42** busnes

Roedd y cyrsiau poblogaidd a gwblhawyd yn cynnwys:

Cwrs	Nifer wedi'i hawlio
DIY Ffrwythloni Artiffisial	30
Iechyd, Lloches a Rheoli Lloi (ar gyfer y sector bîff a'r sector llaeth)	10
Cymorth Cyntaf ar gyfer y Traed (gwartheg)	18
Defnyddio Dip Defaid yn Ddiogel	7
Defnyddio Meddyginiaethau Milfeddygol mewn modd Diogel	3
Sganio Gwartheg	5
Technegau Ŵyna	1

Adborth: *"Cwrs ardderchog, wedi dysgu llawer, manwl iawn, sesiwn ymarferol yn dda iawn hefyd, yn drefnus iawn, yn werth chweil"* (Cwrs DIY)

"Pan ddaw mis Awst, byddaf yn gallu rhoi'r sgiliau a ddysais ar waith ar fferm gyda'n lloi ein hunain." (Rheoli Lloi)

E-Ddysgu

Cefnogwyd **91** unigolyn o **58** Busnes

Roedd y cyrsiau poblogaidd a gwblhawyd yn cynnwys:

Modiwlau	Unigolion wedi'u cefnogi
Uned Orfodol: Ffrwythloni Artiffisial	30
Uned Orfodol: Cloffni mewn Gwartheg	27
Erthylu mewn Mamogiaid	3
Ŵyna Sylfaenol	3
Ysbaddu Lloi	2
Goroesi Ŵyna	2
Cyflyrau Llygaid mewn Gwartheg	2
Bioddiogelwch (Da Byw a Thir)	2
Ymwrthedd i Wrthfiotigau	2

Canolfan Cyfnewid Gwybodaeth

Cadw lloi dan do a chlefydau resbiradol buchol

Podlediad

Rhifyn 98: Amonia- y broblem a sut i gyfyngu ar allyriadau o arferion ffermio

Rhaglen Geneteg Defaid Cymru

Prosiect Bridio ar gyfer Lleihau Methan:

1,153 Casglwyd data gan 1,153 o ŵyn ar gyfer y prosiect lleihau allyriadau methan yn 2023/2024.

Nod: Creu set data a fydd yn caniatáu ar gyfer llunio gwerthoedd bridio tybiedig (EBV) methan mewn diadelloedd mynydd.

Dechreuodd y gwaith o gasglu data ym mis Rhagfyr 2023 a mis Ionawr 2024 a oedd yn cynnwys defnyddio sganio CT i fesur cyfaint a newidiadau yn y rwmen, yn ogystal â PAC (siambrau casglu cludadwy) i fesur allyriadau methan o bob oen a oedd yn rhan o'r prosiect.

Prif ganfyddiadau hyd yn hyn:

Siambrau Casglu Cludadwy (PAC):

- Llawer o amrywiaeth mewn allyriadau methan rhwng diadelloedd
- 20% uchaf o'r ddiadell yn allyrru 30-50% yn fwy o fethan o'i gymharu ag 20% isaf y ddiadell.

Sganio CT:

- Oen trymach = rwmen mwy
- Cyfaint rwmen cyfartalog o 4.5 litr (wedi'i addasu ar gyfer LWT)
- Amrywiaeth o 1-2 litr naill ochr o'r cyfartaledd o fewn diadelloedd.

Mentora

42 unigolyn wedi cael eu mentora

132 awr o fentora

102 sesiwn fentora

Roedd **38%** o'r holl sesiynau mentora'n ymwneud â'r thema hon

Mae'r pynciau a drafodwyd mewn sesiynau mentora yn cynnwys:

Hyfforddi cŵn defaid
Maeth da byw
Lloia
Hwsmonaeth wyna
Gwelliant genomig yn y fuches laeth
Bridiau ar gyfer pori cadwraethol

Mae dyfyniadau o ddyddiaduron mentora'n cynnwys:

1. Buom yn trafod pwysigrwydd maeth mamogiaid a hwsmonaeth cyn ac yn ystod y cyfnod ŵyna.
2. Rhagor o drafodaeth ynglŷn â manteision ac anfanteision buches sugno'r mentai. Maent wedi colli dau i dri mis o ran y dyddiad dechrau lloia. Mentai i ystyried cynnal profion gwaed ar hanner dwsin ohonynt.
3. Mae'r ci yn ymateb yn dda i gyfarwyddiadau chwith a dde ac mae'n gwella o ran y gorchymyn i stopio. Mae'r ci a'r perchennog wedi gwella gan ei bod wedi dechrau bod yn fwy llym gyda'r ci, ac mae'n gwrando'n well ar ei chyfarwyddiadau.

Rhwydwaith Ein Ffermydd

33 Prosiect Rhwydwaith Ein Ffermydd yn canolbwyntio ar dda byw, gan gynnwys:

Graianfryn:
- Gwella iechyd a lles lloi

Cyllid Arbrofi:
- Arbrawf llaeth yn targedu iechyd lloi

Prosiect Cymru gyfan:
- Grŵp meincnodi iechyd y pwrs/cadair a pherfformiad godro yng Nghymru
  - Nod y prosiect yw meincnodi iechyd y gadair ac effeithlonrwydd godro ar bedair fferm laeth ledled Cymru i bennu effaith strategaeth reoli fwy cost effeithiol ar ansawdd llaeth, achosion mastitis ac AMR ar ffermydd

Grwpiau Trafod

48 Nifer y Cyfarfodydd Grwpiau Trafod

407 Nifer y mynychwyr

109 oriau o Ddatblygiad Proffesiynol Parhaus

Geiriau Allweddol: Pesgi Bîff, Mastitis, Clefydau Anifeiliaid, Dwysfwyd v porthiant, Sicrhau'r cynhyrchiant llaeth gorau

Gwasanaeth Cynghori

Bu'r Gwasanaeth Cynghori'n cefnogi'r achosion canlynol o gyngor i fusnesau cymwys yng Nghymru:

Iechyd Anifeiliaid **166**

Rheoli a Pherfformiad Da Byw **12**

Adborth:

"Adolygu'r drefn odro a lleihau problemau gyda'r pwrs/cadair."

"Eglurhad a gwybodaeth drylwyr iawn."

Digwyddiadau Ymwybyddiaeth Strategol

5 igwyddiad

97 o fynychwyr

Roedd digwyddiadau'n cynnwys: Gwneud y gorau o'ch offer EID ar gyfer sicrhau gwelliannau geneteg, Digwyddiad Bridio a Geneteg ym marchnad Caerfyrddin

Agrisgôp

6 cyfarfod Agrisgôp wedi cymryd lle:

39 o fynychwyr

17 awr

Bu'r grwpiau canolbwyntio ar y canlynol:

1. Adolygwyd y llwyddiannau a'r heriau'n ymwneud ag iechyd y traed ar fferm un o aelodau'r grŵp. Cafodd y data ar glwyfau ei adolygu a'i feincnodi yn erbyn aelodau eraill, a chafwyd trafodaeth ynglŷn â'r sgoriau symudedd. Roedd y prif negeseuon yn ymwneud â'r lle o amgylch cafnau dŵr, lliniaru gwres ac arwynebau llawr. Awgrymwyd pwyntiau gweithredu gan y grŵp.
2. Ystyriwyd y grŵp TB Sir Benfro gwahanol bynciau y dylen ei drafod mewn cyfarfodydd yn y dyfodol, gan gynnwys: Pasteureiddio colostrwm a llaeth cyflawn i'w fwydo i loi, brechu gwartheg rhag BCG, unedau arwahanu TB, parhad busnes yn ystod achosion o TB, profion TB, symudiadau gwartheg a phrynu gwybodus, rheoli slyri, bioddiogelwch, organig a goblygiadau o ran TB.
3. Bu'r grŵp effeithlonrwydd cig coch yn ymweld â Chanolfan Gwyddoniaeth Filfeddygol Cymru yn Aberystwyth, IBERS ym Mhrifysgol Aberystwyth a Dafydd Parry Jones ym Maesllwyni.

Iechyd a Lles Anifeiliaid

20 Darparwyd gweithdy

226 o unigolyn

165 o fusnesau

Darparwyd 20 gweithdy, yn trafod y pynciau canlynol:

Gweithdy	Nifer yr unigolion a gefnogwyd
Colledion Ŵyna Rhan 2: Colledion ar ôl ŵyna o enedigaeth hyd at ddiddyfnu	54
Cloffni mewn defaid	41
Gwella perfformiad ŵyn ar ôl diddyfnu	25
Deall Clefyd Johne's	24
Rheoli parasitiaid defaid Rhan 1: Llyngyr a Phryfed Chwythu	20
Ymwrthedd i Wrthfiotigau	15
Lleihau Cloffni mewn Gwartheg Llaeth	14
Colledion Ŵyna Rhan 1: Erthylu a Maeth	13
Sicrhau Cynhyrchiant y Fuches Sugno	12
Sicrhau'r ffrwythlondeb gorau posibl: rheoli'r fuwch laeth o'r cyfnod sychu i droi at y tarw	8

Ariennir gan **Lywodraeth Cymru**
Funded by **Welsh Government**